

QUICKSCAN NATUURWETGEVING

Insteekwegen NAM-locaties

Prolander

23 NOVEMBER 2020

Contactpersoon

Arcadis Nederland B.V.
Postbus 63
9400 AB Assen
Nederland

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Plangebied en ingreep	4
1.2.1	Huidige situatie	4
1.2.2	Voorgenomen ingreep en mogelijke effecten	6
2	WET NATUURBESCHERMING	7
2.1	Gebiedsbescherming	7
2.1.1	Methode	7
2.1.2	Ligging	7
2.1.3	Effecten	7
2.1.4	Conclusie en vervolgstappen	8
2.2	Soortbescherming	8
2.2.1	Methode	8
2.2.2	Aanwezigheid beschermde soorten	8
2.2.3	Effectbeschrijving	10
2.2.4	Toetsing	11
2.2.4.1	Beschermingscategorieën relevante soorten	11
2.2.5	Vervolg	11
2.2.5.1	Mitigerende maatregelen	11
3	CONCLUSIE EN VERVOLGSTAPPEN	12
BIJLAGEN		
BIJLAGE A WETTELIJK KADER WET NATUURBESCHERMING		
	Gebiedsbescherming	13
	Soortbescherming	14
	COLOFON	18

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

Prolander is voornemens om werkzaamheden aan negen insteekwegen naar putlocaties uit te voeren in het gebied Nieuw-Schoonebeek. Twee wegen worden aangelegd en zeven wegen afgewaardeerd. Over de aanwezigheid van beschermde flora en fauna is uit dit gebied beperkte kennis beschikbaar, waardoor niet bekend is of negatieve effecten kunnen optreden. Negatieve effecten op wezenlijke kenmerken en waarden van het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen EHS) kunnen op voorhand worden uitgesloten. Het plangebied is niet gelegen in NNN Drenthe. Negatieve effecten op beschermde soorten of kwalificerende waarden van Natura 2000-gebieden in het kader van de Wet natuurbescherming (hierna Wnb) kunnen niet op voorhand uitgesloten worden.

Prolander heeft Arcadis gevraagd hiervoor een quickscan op te stellen om eventuele negatieve effecten op beschermde soorten en benodigde vervolgstappen in het kader van de Wnb in beeld te brengen.

1.2 Plangebied en ingreep

1.2.1 Huidige situatie

Het plangebied bestaat uit negen insteekwegen vanaf de Europaweg te Nieuw-Schoonebeek in Drenthe (Figuur 1). De insteekwegen liggen in agrarisch gebied. Langs insteekweg B, F en I liggen watergangen. Langs de overige wegen liggen drooggevallen greppels.

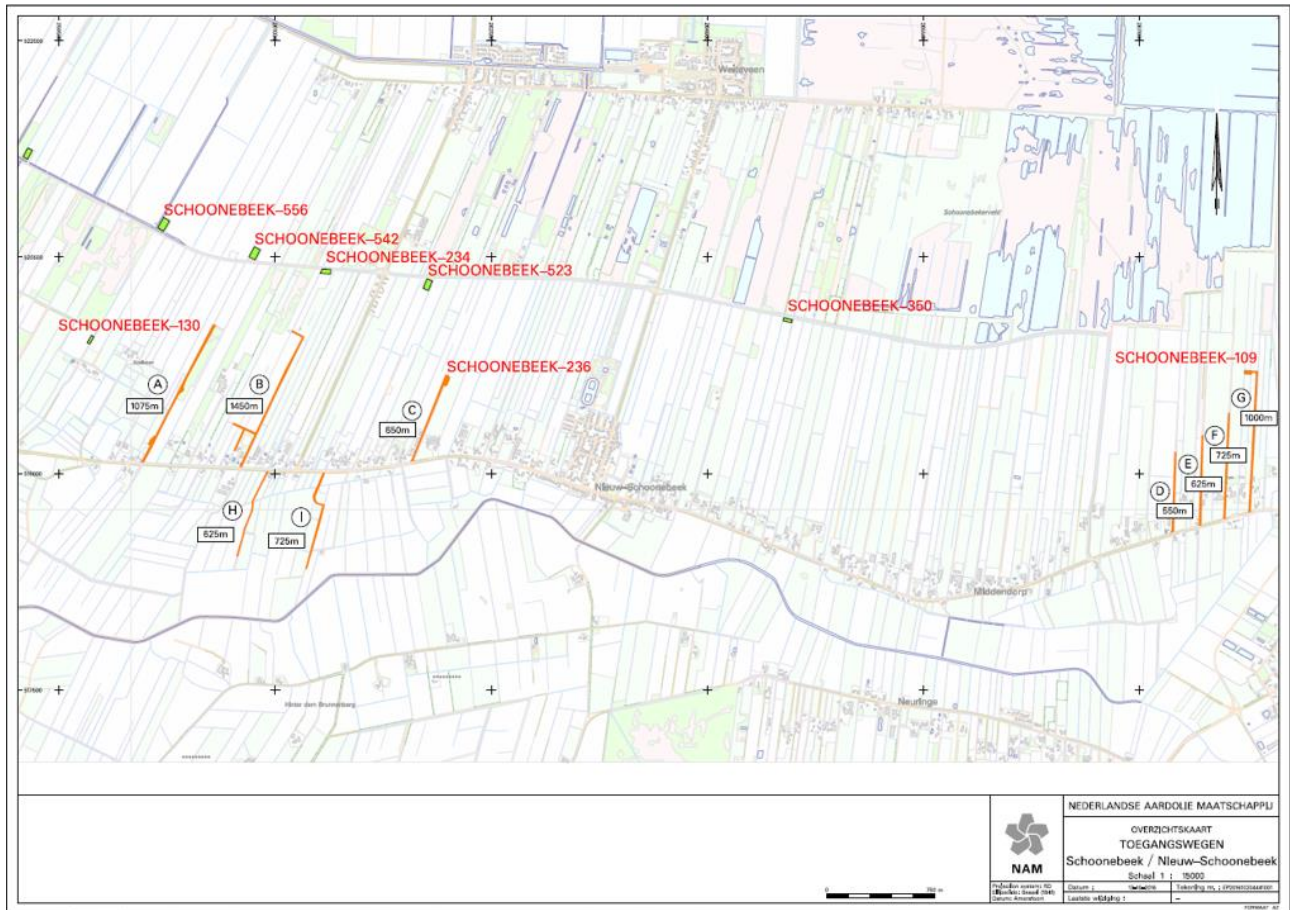
Figuur 1 Plangebied Nieuw-Schoonebeek

Figuur 2 Impressie ligging insteekwegen

1.2.2 Voorgenomen ingreep en mogelijke effecten

Prolander is voornemens volgens het Inrichtingsplan Nieuw-Schoonebeek twee insteekwegen (A en B) aan te leggen ten behoeve van de ontsluiting van de landbouwgronden. Daarnaast zal in opdracht van de Prolander voor zeven (C t/m I) af te stoten NAM-wegen de deklaag worden vervangen of zal een deel van de verharding worden verwijderd. Op de onderstaande kaart staan de betreffende insteekwegen.

Figuur 3 Overzichtskartaal insteekwegen A t/m I

De effecten blijven beperkt tot de bestaande insteekwegen, bermen en directe omgeving. Er worden geen bomen gekapt of bosschages verwijderd. De voorgenomen werkzaamheden kunnen verblijfplaatsen en nesten van beschermde soorten ongeschikt maken of vernielen. Tijdelijk effecten betreffen het verstoren van aanwezige soorten door:

- Mechanische effecten (bijvoorbeeld heen en weer rijden en graaf en breekwerkzaamheden)
- Geluid
- Licht
- Trilling (groot materieel)
- Optische prikkels (bijvoorbeeld aanwezigheid mensen)

2 WET NATUURBESCHERMING

Onder de Wet natuurbescherming valt de bescherming van Natura 2000-gebieden (hoofdstuk 2 Wnb) en beschermde soorten (hoofdstuk 3 Wnb). In dit hoofdstuk wordt ingegaan op gebiedsbescherming (§2.1) de soortbescherming in §2.2. Het wettelijk kader is opgenomen in Bijlage A.

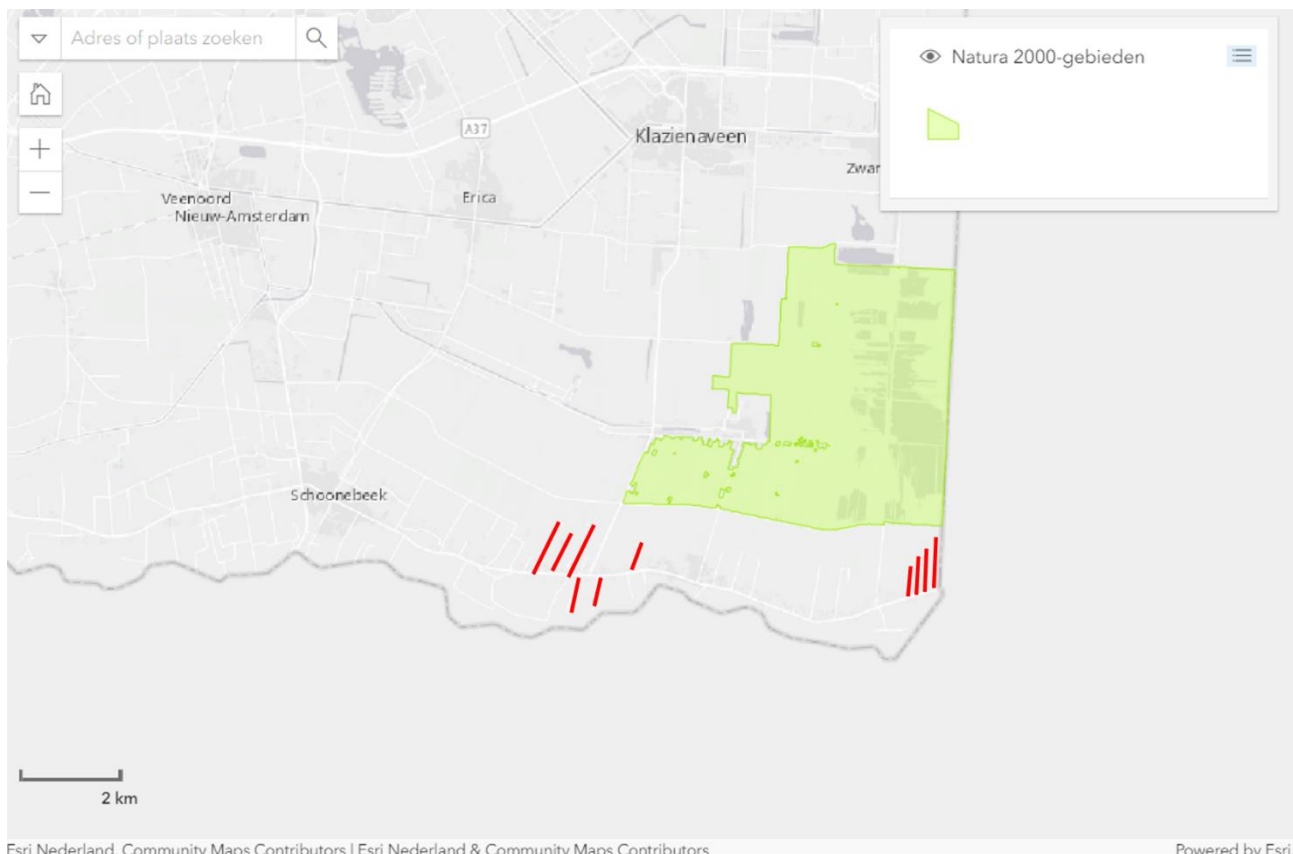
2.1 Gebiedsbescherming

2.1.1 Methode

Op basis van de ligging van het plangebied ten opzichte van Natura 2000-gebieden en de aard van de ingreep, is aan de hand van een bureaustudie bepaald of mogelijk sprake is van negatieve effecten als gevolg van het voornemen.

2.1.2 Ligging

Het plangebied ligt direct naast Natura 2000-gebied Bargerveen. Andere Natura 2000 gebieden liggen niet in de omgeving van het plangebied. Mogelijke effecten op Bargerveen worden hieronder beschreven.

Figuur 4 Ligging plangebied ten opzichte van het Natura 2000-gebied Bargerveen

2.1.3 Effecten

Het plangebied is niet gelegen in het Natura 2000-gebied. De werkzaamheden zijn lokaal van aard. Hierdoor kunnen de volgende effecten op voorhand uitgesloten worden:

- Oppervlakteverlies
- Versnippering
- Verandering stroomsnelheid
- Verandering overstromingsfrequentie
- Verandering dynamiek substraat

De werkzaamheden hebben ook geen invloed op waterkwaliteit en waterpeil in het Natura 2000-gebied Bargerveen. Hierdoor zijn de volgende effecten uitgesloten:

- Verontreiniging
- Verdroging
- Vernatting

De Vogelrichtlijnsoorten, waarvoor het Natura 2000-gebied Bargerveen is aangewezen, foerageren mogelijk in de omgeving van het plangebied. Het gaat hierbij voornamelijk om de akkerlanden en graslanden. Het foerageergebied voor deze soorten blijft beschikbaar in de omgeving van het plangebied en is er voldoende alternatief en meer geschikt foerageergebied in de bredere omgeving aanwezig. Effecten op verandering in populatiedynamiek en bewuste verandering van soortensamenstelling zijn daarom ook uitgesloten.

Mogelijk hebben de werkzaamheden een verhoging van stikstofdepositie tot gevolg. Het Natura 2000-gebied Bargerveen heeft stikstofgevoelige habitattypen. Een deel van deze habitattypen liggen binnen 1 km afstand van het plangebied. Effecten als gevolg van stikstofdepositie zijn op voorhand niet uitgesloten.

2.1.4 Conclusie en vervolgstappen

Effecten als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied Bargerveen zijn niet uit te sluiten. Om mogelijke effecten uit te sluiten dient een AERIUS-berekening uitgevoerd te worden.

2.2 Soortbescherming

2.2.1 Methode

Er is een bureauonderzoek en een veldbezoek uitgevoerd. Voor het bureauonderzoek is gebruik gemaakt van vrij beschikbare informatie, zoals verspreidingsgegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) van de afgelopen 10 jaar. Daarnaast is gebruik gemaakt van de informatie op www.verspreidingsatlas.nl en www.zoogdiervereniging.nl.

Het veldbezoek is uitgevoerd op 28 oktober 2020 om 9 uur 's ochtends door Annabet Galema, ecooloog bij Arcadis. De omstandigheden tijdens het veldbezoek waren zonnig met lichte bewolking met een temperatuur van 17°C. Het onderzoek bestond uit het uitvoeren van een habitatgeschiktheidsbeoordeling. Dit is een veldonderzoek waarbij op basis van de uitkomsten van het bureauonderzoek en de fysieke kenmerken van het plangebied een indicatie wordt gegeven van het mogelijk voorkomen van beschermde plant- en diersoorten. Tijdens het veldbezoek is globaal geïnventariseerd of en welke soorten (mogelijk) in en om het gebied aanwezig zijn. Hierbij is aandacht besteed aan alle relevante soortgroepen en beoordeeld of mogelijke standplaatsen, verblijfplaatsen, voortplantingsplaatsen of leefgebieden binnen of in de directe omgeving van het ingreepgebied (kunnen) worden aangetast bij ontwikkelingen.

2.2.2 Aanwezigheid beschermde soorten

In Tabel 1 is per soortgroep weergegeven of en zo ja, welke beschermde soorten mogelijk voorkomen binnen het plangebied, op basis van zowel het bureauonderzoek als veldbezoek.

Tabel 1: Voorkomen en functie leefgebied van beschermde soorten binnen het projectgebied per relevante soortgroep.

Soortgroep	Aanwezigheid beschermde soorten/ geschiktheid habitat	Conclusie
Flora	<p>Bureauonderzoek Er zijn geen waarnemingen bekend van beschermde flora in en rondom het plangebied (NDFF, 2020; Verspreidingsatlas, 2020).</p> <p>Veldbezoek Tijdens het veldbezoek is geen beschermde flora aangetroffen. In het plangebied is geen geschikt habitat voor beschermde flora aangetroffen.</p>	De aanwezigheid van beschermde flora kan uitgesloten worden.

Soortgroep	Aanwezigheid beschermde soorten/ geschiktheid habitat	Conclusie
Broedvogels zonder jaarrond beschermd nest	<p><i>Bureauonderzoek</i> Er zijn waarnemingen bekend van verschillende algemene broedvogels in het plangebied (NDFF, 2020).</p> <p><i>Veldbezoek</i> Tijdens het veldbezoek zijn de merel, houtduif, spreeuw, wilde eend, meerkoet en kauw waargenomen. In het plangebied zijn geen nesten aangetroffen. Wel kunnen broedvogels in het broedseizoen (circa maart t/m juli) tot broeden komen in struikjes in het plangebied of in de directe omgeving van het plangebied.</p>	Mogelijk komen algemene broedvogels tot broeden in het plangebied.
Broedvogels met jaarrond beschermd nest	<p><i>Bureauonderzoek</i> Er zijn waarnemingen bekend van de buizerd, gierzwaluw, huismus, sperwer, roek en ooievaar (NDFF, 2020).</p> <p><i>Veldbezoek</i> Tijdens het veldbezoek zijn de huismus en gierzwaluw overvliegend waargenomen. Mogelijk gebruiken de huismus en gierzwaluw het plangebied als foerageergebied. Er is voldoende alternatief foerageergebied in de omgeving en het is dus geen essentieel foerageergebied. In het plangebied zijn geen geschikte locaties voor nesten van huismussen en gierzwaluwen aangetroffen</p> <p>Roofvogels als sperwer, roek en buizerd broeden in grote nesten (horsten) in bomen. Horsten van roofvogels zijn niet in de directe omgeving van het plangebied waargenomen en kunnen op basis van het veldbezoek worden uitgesloten.</p> <p>Ooievaars broeden voornamelijk op ooievaarspalen, bomen en soms op schoorstenen. In de omgeving van het plangebied zijn geen geschikte nestplekken en geen nesten van ooievaars waargenomen. Deze kunnen op basis van het veldbezoek worden uitgesloten.</p>	<p>In het plangebied zijn geen jaarrond beschermd nesten aangetroffen.</p> <p>Mogelijk wordt het plangebied door de huismus en gierzwaluw gebruikt als onderdeel van het foerageergebied. Het betreft echter geen essentieel foerageergebied.</p>
Grondgebonden zoogdieren	<p><i>Bureauonderzoek</i> In het plangebied zijn waarnemingen bekend van de eekhoorn (NDFF, 2020).</p> <p><i>Veldbezoek</i> Gedurende het veldbezoek zijn geen grondgebonden zoogdieren waargenomen. Mogelijk komt de eekhoorn incidenteel voor in de bomenlanen in het plangebied. Er zijn geen nesten waargenomen tijdens het veldbezoek.</p> <p>Mogelijk komen in het plangebied algemene grondgebonden zoogdieren voor zoals konijn, haas, egel, kleine marterachtigen (hermelijn, wezel, bunzing) en algemene (spits)muisensoorten. Voor deze soorten geldt een vrijstelling in de provincie Drenthe.</p>	<p>Verblijfplaatsen van de eekhoorn kunnen worden uitgesloten.</p> <p>Algemeen voorkomende soorten grondgebonden zoogdieren komen (mogelijk) binnen het plangebied voor. Voor deze soorten geldt een vrijstelling op de ontheffingsplicht bij ruimtelijke ingrepen.</p>
Vleermuizen	<p><i>Bureauonderzoek</i> In het plangebied zijn geen waarnemingen bekend van vleermuizen (NDFF, 2020).</p> <p><i>Veldbezoek</i> In het plangebied zijn geen geschikte locaties voor verblijfplaatsen van gebouwbewonende of boombewonende vleermuizen aangetroffen.</p> <p>Mogelijk worden de eikenlaan langs insteekweg F worden gebruikt als vliegroute.</p>	<p>Verblijfplaatsen kunnen op basis van habitat uitgesloten worden.</p> <p>Mogelijk gebruiken vleermuizen de eikenlaan langs insteekweg F als vliegroute.</p>

Soortgroep	Aanwezigheid beschermde soorten/ geschiktheid habitat	Conclusie
Reptielen	<p><i>Bureauonderzoek</i> Er zijn geen waarnemingen bekend van reptielen in en rondom het plangebied (NDFF, 2020). Beschermde soorten worden op basis van verspreiding en habitatkenmerken ook niet verwacht binnen het plangebied.</p> <p><i>Veldbezoek</i> Tijdens het veldbezoek zijn geen (sporen van) beschermde reptielen aangetroffen.</p>	Beschermde reptielen worden uitgesloten binnen het plangebied.
Amfibieën	<p><i>Bureauonderzoek</i> Er zijn geen waarnemingen bekend van amfibieën in en rondom het plangebied (NDFF, 2020).</p> <p><i>Veldbezoek</i> Mogelijk komen enkele algemene amfibieënsoorten in het plangebied of de directe omgeving voor zoals bastaardkikker, bruine kikker, meerkikker gewone pad, kleine watersalamander.</p>	In het plangebied kunnen mogelijk algemene amfibieënsoorten voorkomen zoals bastaardkikker, gewone pad, kleine watersalamander, meerkikker en bruine kikker.
Vissen	<p><i>Bureauonderzoek</i> Er zijn waarnemingen bekend van de grote modderkruiper in de omgeving van het plangebied (NDFF, 2020).</p> <p><i>Veldbezoek</i> In het plangebied ontbreekt geschikt habitat in de nabijgelegen waterpartijen voor beschermde vissoorten. De grote modderkruiper en andere beschermde vissoorten kunnen op basis van habitat en het ontbreken van waterpartijen in het plangebied uitgesloten worden.</p>	Beschermde soorten vissen kunnen op basis van habitat en het ontbreken van waterpartijen in het plangebied worden uitgesloten.
Overige soorten	<p><i>Bureauonderzoek</i> Er is een waarneming bekend in de omgeving van het plangebied van de aardbeivlinder (NDFF, 2020; Verspreidingsatlas, 2020).</p> <p><i>Veldbezoek</i> De aardbeivlinder komt voor rondom vochtige en droge graslanden en moerassen zeeduinen, heiden, lage pioniersvegetaties, kapvlakten en schrale zomen langs bosranden. De vegetatie is er laag en de waardplanten (tormentil en dauwbraam) groeien in een hoge dichtheid. De vlinder is zeldzaam in Nederland en het Bargerveen is een van de weinige plekken in Nederland waar de soort voorkomt. Het geschikte habitat reikt echter niet verder dan de randen van het Bargerveen en ontbreken in het plangebied. De aardbeivlinder kan op basis van habitat worden uitgesloten in het plangebied.</p>	Beschermde soorten ongewervelden kunnen op basis van habitat en/of verspreidingsgegevens worden uitgesloten.

2.2.3 Effectbeschrijving

In de onderstaande tabel is per soortgroep voor de (mogelijk) aanwezige soorten, op basis van de conclusie in de vorige paragraaf, een beschrijving gegeven van mogelijke effecten als gevolg van het voornemen zoals beschreven in hoofdstuk 2.

Tabel 2: Effecten per soortgroep als gevolg van werkzaamheden.

Soortgroep	Mogelijke effecten	Toetsing vereist?
Algemene broedvogels	De werkzaamheden leiden mogelijk tot verstoring van nestplaatsen van algemene broedvogels langs insteekwegen A, B, C, F en G.	Ja
Vleermuizen	Het gebruik van kunstverlichting tijdens de werkzaamheden in de actieve periode van vleermuizen (half uur voor zonsondergang t/m half uur na zonsopkomst) kan leiden tot verstoring van foerageergebied en	Ja

vliegroutes langs insteekweg F.

2.2.4 Toetsing

2.2.4.1 Beschermingscategorieën relevante soorten

In deze paragraaf wordt beschreven welke verbodsbepalingen van de Wnb (ten aanzien van soorten van de vogelrichtlijn) kunnen worden overtreden als gevolg van de werkzaamheden. Op basis van de uitkomst van deze toetsing is bepaald of en zo ja, welke mitigerende maatregelen nodig zijn. Deze zijn beschreven in de volgende paragraaf.

Tabel 3: Beschermingscategorie van de relevante soorten.

Beschermingscategorie	Soort/ soortgroep
Vogelrichtlijnsoorten	Algemene broedvogels
Habitatrichtlijnsoorten	Vleermuizen

Door de geplande werkzaamheden aan de insteekwegen kunnen algemene broedvogels en vliegroutes van vleermuizen in het plangebied verstoord worden.

2.2.5 Vervolg

In deze paragraaf zijn een aantal vervolgstappen beschreven. Het gaat hierbij om mitigerende maatregelen waarvan al bekend is dat deze genomen moeten worden en zorgplichtmaatregelen.

2.2.5.1 Mitigerende maatregelen

Algemene broedvogels

Voor algemeen voorkomende broedvogels (waarvan het nest gedurende broedperiode beschermd is) geldt wanneer in het broedseizoen wordt gewerkt de zorgplicht. Het broedseizoen loopt ongeveer van 15 maart tot 15 juli, maar kan afhankelijk van het weer en andere factoren verschuiven.

Vleermuizen

De werkzaamheden dienen bij voorkeur buiten de kwetsbare periode (in de periode maart t/m november, een half uur voor zonsondergang t/m half uur na zonsopkomst) uitgevoerd te worden. Indien de werkzaamheden binnen de kwetsbare periode van vleermuizen worden uitgevoerd dient de kunstverlichting niet op het aanwezige groen in de omgeving van het plangebied te worden gericht om verstoring van mogelijke vliegroutes te voorkomen.

Zorgplicht

Verder geldt de algemene zorgplicht. De Wnb kent een algemene zorgplicht (artikel 1.11 Wnb). Dit betekent dat zorgvuldig met aanwezige beschermde en niet-beschermde soorten planten en dieren moet worden omgegaan. Dit geldt voor de in deze quickscan getoetste werkzaamheden met name voor in de omgeving voorkomende grondgebonden zoogdieren en amfibieën. Hiervoor moeten de volgende maatregelen worden genomen:

- Houd tijdens de werkzaamheden te allen tijde rekening met de algemene zorgplicht; werk in één richting, de richting waarin soorten kunnen vluchten. Het materieel moet zorgvuldig en deskundig worden gebruikt, zodat geen onnodige schade wordt veroorzaakt of onnodige verstoring optreedt.
- Maai voorafgaand aan de werkzaamheden de vegetatie in het werkgebied kort. Hierdoor wordt het voor grondgebonden zoogdieren minder aantrekkelijk om te verblijven in deze zone tijdens werkzaamheden.

3 CONCLUSIE EN VERVOLGSTAPPEN

Uit de quickscan blijkt dat er mogelijk algemene broedvogels kunnen broeden in de bomenrijen en bosschages in en rondom het plangebied.

Werk buiten het broedseizoen. Indien het niet mogelijk is buiten het broedseizoen te werken dienen voorafgaand aan het broedseizoen maatregelen getroffen te worden gevolgd door een broedvogelcheck. Indien de werkzaamheden tijdens het broedseizoen worden uitgevoerd dient te allen tijde de zorgplicht in acht genomen te worden.

Ook is uit de quickscan gebleken dat binnen het plangebied mogelijk een vliegroute van vleermuizen voorkomt bij insteekweg F. Ook hier geldt de zorgplicht en wanneer de werkzaamheden niet buiten de kwetsbare periode van vleermuizen uitgevoerd worden dient de kunstverlichting naar beneden te worden gericht om verstoring van mogelijk aanwezige vleermuizen te voorkomen.

BIJLAGE A WETTELIJK KADER WET NATUURBESCHERMING

Gebiedsbescherming

Algemeen

Natura 2000 is een Europees netwerk van beschermde natuurgebieden. Onder Natura 2000-gebieden vallen de gebieden die op grond van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn aangewezen/ aangemeld. De Europese Unie heeft deze twee richtlijnen vastgesteld die moeten zorgdragen voor de bescherming van de belangrijkste Europese natuurwaarden: de Vogelrichtlijn uit 1979 en de Habitatrichtlijn uit 1992. Hoewel het om twee afzonderlijke richtlijnen gaat, worden ze vanwege hun overeenkomsten vaak in één adem genoemd. Men spreekt dan over de 'Vogel- en Habitatrichtlijn'. De Europese Unie heeft alle Vogel- en Habitatrichtlijngebieden ondergebracht in een samenhangend netwerk 'Natura 2000'.

Bij de bescherming van Natura 2000-gebieden staan de habitattypen, habitatrichtlijnsoorten en kwalificerende vogelsoorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen gelden centraal.

De wet biedt verschillende instrumenten om deze instandhoudingsdoelstellingen te realiseren:

- Het treffen van instandhoudingsmaatregelen.
- Het treffen van passende maatregelen om te voorkomen dat de kwaliteit van habitats verslechterd of soorten verstoord worden.
- Beoordelingsplicht voor plannen, projecten en andere handelingen die kunnen leiden tot (significante) verslechtering of significante verstoring van Natura 2000-gebieden. Voor projecten en andere handelingen geldt daartoe een vergunningplicht.

Het is verboden zonder vergunning een project uit te voeren dat -gelet op de instandhoudingsdoelstellingen van een Natura 2000-gebied- de kwaliteit van de natuurlijke habitats of habitats van soorten in dat gebied kan verslechteren of een significant verstoring effect kan hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen (art 2.7 lid 2). Wanneer het een project betreft dat niet direct verband houdt met, of nodig is voor het beheer van een gebied, en dat afzonderlijk of in cumulatie significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, wordt de vergunning niet verleend nadat uit een passende beoordeling is gebleken dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast (art 2.7 lid 3 onder a en art 2.8 lid 1). Een uitzondering is een project dat een herhaling of voortzetting is van een ander project, of deel uitmaakt van een ander plan, waarvoor al een passende beoordeling is gemaakt en een nieuwe passende beoordeling geen nieuwe gegevens op inzichten op kan leveren (art 2.8 lid 2).

De vergunning voor een project wordt alleen verleend wanneer zeker is dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet zullen worden aangetast en de instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar worden gebracht, dit geldt ook voor externe werking¹. Hiervan mag alleen worden afgeweken wanneer alternatieve oplossingen voor het project ontbreken en wanneer sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang. Bovendien moet voorafgaande aan het toestaan van een afwijking zeker zijn dat alle schade gecompenseerd wordt (de ADC-toets) (art 2.8 lid 4).

Habitatrichtlijn

De Habitatrichtlijn heeft tot doel bij te dragen aan het waarborgen van de biologische diversiteit door het in standhouden van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (uitgezonderd vogels) op het Europese grondgebied van de lidstaten waarop de richtlijn van toepassing is. De richtlijn onderscheidt daarbij te beschermen gebieden en te beschermen soorten.

Vogelrichtlijn

De Vogelrichtlijn bestaat uit een lijst van zeldzame of bedreigde vogelsoorten. De leefgebieden en belangrijke overwinteringsgebieden voor deze soorten worden aangewezen als speciale beschermingszones (Vogelrichtlijngebieden).

¹ De nadelige invloed van activiteiten buiten een Natura 2000-gebied op natuurwaarden binnen het Natura 2000-gebied.

Soortbescherming

Algemeen

De Wet natuurbescherming (Wnb) is op 1 januari 2017 in werking getreden. De wet is in de plaats gekomen van de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en faunawet en de Boswet. De wet is ingedeeld in hoofdstukken en kent een algemeen deel (hoofdstuk 1), delen over Natura 2000-gebieden (hoofdstuk 2), soorten (hoofdstuk 3), houtopstanden, hout en houtproducten (hoofdstuk 4), verder delen die gaan over vrijstellingen, beschikkingen en verplichtingen (hoofdstuk 5), financiële bepalingen (hoofdstuk 6), handhaving (hoofdstuk 7), overige bepalingen (hoofdstuk 8) en tot slot een beschrijving van het overgangsrecht (hoofdstuk 9) en een beschrijving van de wijziging van overige wetten (hoofdstuk 10). In navolgende paragrafen is een samenvattende beschrijving van de voor dit rapport relevante delen van de wet gegeven.

De Wnb kent een algemene zorgplicht. Deze houdt in dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen om schade aan soorten te voorkomen, ook voor soorten die niet beschermd zijn ([art 1.11, lid 1](#)). Dit houdt in ieder geval in dat handelen of nalaten van handelen dat schadelijk kan zijn zo veel mogelijk achterwege gelaten dient te worden ([art 1.11, lid 2](#)). Deze algemene zorgplicht geldt altijd en overal, met slechts als uitzondering handelingen die op grond van de Visserijwet worden uitgevoerd ([art 1.11, lid 3](#)).

Categorieën

De wet maakt onderscheid in drie categorieën van beschermde soorten, namelijk:

- Soorten Vogelrichtlijn (Wnb paragraaf 3.1)
- Soorten Habitatrichtlijn (Wnb paragraaf 3.2)
- Andere soorten (Wnb paragraaf 3.3)

Soorten Vogelrichtlijn

Alle van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn zijn in Nederland beschermd. De soorten van artikel 1 van Vogelrichtlijn zijn alle vogelsoorten die op het Europese grondgebied van de lidstaten van de EU voorkomen. Het deel daarvan dat van nature in Nederland voorkomt, is dus beschermd ([art. 3.1 lid 1](#)).

Soorten Habitatrichtlijn

In deze categorie vallen alle in het wild levende dieren zoals genoemd in:

- bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn,
- bijlage II bij het Verdrag van Bern of;
- bijlage I bij het Verdrag van Bonn; ([art. 3.5 lid 1](#))

en (in hun natuurlijke verspreidingsgebied) planten van soorten, genoemd in:

- bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of;
- bijlage I bij het Verdrag van Bern; ([art. 3.5, lid 5](#))

Het gaat hierbij dus om meer dan alleen de soorten van de Habitatrichtlijn (namelijk ook soorten van de conventies van Bern en Bonn). Omdat echter in de Wnb paragraaf 3.2 “soorten Habitatrichtlijn” als titel heeft, wordt dit ook hier zo gebruikt om deze groep van beschermde soorten aan te duiden.

Andere soorten

Naast de soorten waarvan de bescherming op Europees niveau verplicht is gesteld, is er ook een aantal soorten op nationaal niveau beschermd. Dit is dus een “nationale kop” op de Europese bescherming. Het gaat hierbij om soorten die zeer zeldzaam en/of bedreigd zijn, en waarvan het duurzaam voortbestaan niet is verzekerd als geen beschermingsmaatregelen worden getroffen. De soorten waar het om gaat zijn opgenomen op de bijlage bij de wet ([art. 3.10, lid 1 onder a en c](#)).

Verbodsbepalingen

Ten aanzien van soorten van de Vogelrichtlijn verbiedt de wet het opzettelijk doden of vangen ([art. 3.1 lid 1](#)), het opzettelijk vernielen van nesten, rustplaatsen en eieren ([art. 3.1 lid 2](#)), het rapen of onder zich hebben van eieren ([art. 3.1 lid 3](#)) en het opzettelijk storen van vogels ([art. 3.1 lid 4](#)). Het verbod tot opzettelijk storen geldt niet in het geval de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort ([art. 3.1 lid 5](#)).

Ten aanzien van de soorten van de Habitatrichtlijn beschermde diersoorten verbiedt de wet het opzettelijk doden of vangen ([art 3.5 lid 1](#)), het opzettelijk verstoren ([art 3.5 lid 2](#)), het opzettelijk vernielen of rapen van eieren ([art 3.5 lid 3](#)) en het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen ([art 3.5 lid 4](#)). Ten aanzien van de Europees beschermde plantensoorten verbiedt de wet het opzettelijk te plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen en vernielen ([art 3.5 lid 5](#)).

Ten aanzien van de andere beschermde diersoorten geldt slechts een verbod tot het opzettelijk doden of vangen ([art 3.10 lid 1 onder a](#)) en het opzettelijk beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen ([art 3.10 lid 1 onder b](#)). Ten aanzien van de andere beschermde plantensoorten geldt een verbod tot opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen ([art 3.10 lid 1 onder c](#)).

Gedragcodes, vrijstellingen en ontheffingen

Gedragcode

De in het voorgaande beschreven verbodsbepalingen zijn niet van toepassing op handelingen die zijn beschreven in en aantoonbaar worden uitgevoerd volgens een door de minister van EZ vastgestelde gedragcode ([art. 3.31 lid 1](#)). Het moet dan gaan om handelingen die plaatsvinden in het kader van:

- a. een bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- b. een bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of de bosbouw;
- c. een bestendig gebruik;
- d. ruimtelijke ontwikkeling of inrichting.

Vrijstelling

Provinciale staten en de minister van EZ kunnen vrijstelling verlenen van de verbodsbepalingen ([art 3.3 lid 2-4](#); [3.8 lid 2-5](#), [3.10 lid 2](#)). Voor zover het gaat om de hiervoor beschreven verbodsbepalingen, kan in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting een ontheffing worden verleend van de verbodsbepalingen van artikel 3.1, 3.5 en 3.10, dus ten aanzien van alle beschermde soorten. Een vrijstelling mag alleen worden verleend wanneer aan bepaalde voorwaarden is voldaan. Deze zijn gelijk aan de voorwaarden waaronder een ontheffing verleend kan worden (zie hier onder).

Voor welke soorten een vrijstelling geldt, verschilt per bevoegd gezag (ministerie van EZ en de afzonderlijke provincies). De lijst met vrijgestelde soorten van het ministerie is alleen van toepassing op handelingen waarvoor de minister van EZ het gevoegd gezag is. Voor handelingen waarvoor gedeputeerde staten het bevoegd gezag zijn, geldt de vrijstellingslijst van de betreffende provincie. De provincie Drenthe heeft een algemene vrijstelling verleend voor onderstaande soorten;

Zoogdieren

- Aardmuis
- Bosmuis
- Bunzing
- Dwergmuis
- Dwergspitsmuis
- Egel
- Gewone bosspitsmuis
- Haas
- Hermelijn
- Huisspitsmuis
- Konijn
- Ondergrondse woelmuis
- Ree
- Rosse woelmuis
- Tweekleurige bosspitsmuis
- Veldmuis
- Vos
- Wezel
- Woelrat

Amfibieën

- Bastardkikker
- Bruine kikker
- Gewone pad
- Kleine watersalamander
- Meerkikker

Ontheffing

Voor soorten waarvoor (in de betreffende provincie) geen vrijstelling geldt, moet wanneer niet volgens een gedragscode wordt gewerkt een ontheffing worden aangevraagd wanneer er een handeling wordt uitgevoerd waardoor een verbodsbepalingen van artikel 3.1, 3.5 of 3.10 van de Wnb wordt overtreden ([art 3.3 lid 1,3;](#) [3.8 lid 1,3,](#) [3.10 lid 2](#)). Of deze ontheffing kan worden verleend, hangt af of voldaan wordt aan de voorwaarden. De voorwaarden waaraan moet worden voldaan, verschillen per categorie.

De eerste eis die wordt gesteld, is dat er geen andere bevredigende oplossing mag zijn. Dat betekent -ook in combinatie met de in artikel 1.11 beschreven zorgplicht- dat wanneer een overtreding redelijkerwijs te voorkomen is, en ontheffing niet mogelijk is. De werkzaamheden moeten dan op zodanige wijze worden uitgevoerd dat er geen overtreding van de wet plaatsvindt. Te denken valt aan het kappen van bomen buiten het broedseizoen, of het afzetten van en het wegvangen van soorten in het werkgebied. Verder kan een ontheffing alleen worden verleend wanneer is aangetoond dat er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de betreffende soort. Daarnaast gelden er per categorie verschillende aanvullende voorwaarden.

Voor [soorten van de Vogelrichtlijn](#) kan alleen een ontheffing worden verleend in het geval van: ([art 3.3 lid 4](#)):

1. in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
2. in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
3. ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
4. ter bescherming van flora of fauna;
5. voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt, of
6. om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan.

Voor [soorten van de Habitatrichtlijn](#) kan alleen een ontheffing worden verleend in het geval van: ([art 3.8 lid 5](#)):

1. in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
2. ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
3. in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
4. voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
5. om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.

Voor de [andere beschermde soorten](#), gelden de voorwaarden die gelden voor de overige Europees beschermde soorten aangevuld met: ([art 3.10 lid 2](#)):

1. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daaropvolgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
2. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes of begraafplaatsen;

3. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
4. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
5. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
6. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
7. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of in het algemeen belang.

COLOFON

QUICKSCAN NATUURWETGEVING
INSTEKWEGEN NAM-LOCATIES

KLANT

Prolander

PROJECTNUMMER

C06061.000004

ONZE REFERENTIE

D10018326:22

DATUM

23 november 2020

STATUS

Definitief

GECONTROLEERD DOOR

Arcadis Nederland B.V.

Postbus 63
9400 AB Assen
Nederland
+31 (0)88 4261 261

www.arcadis.com